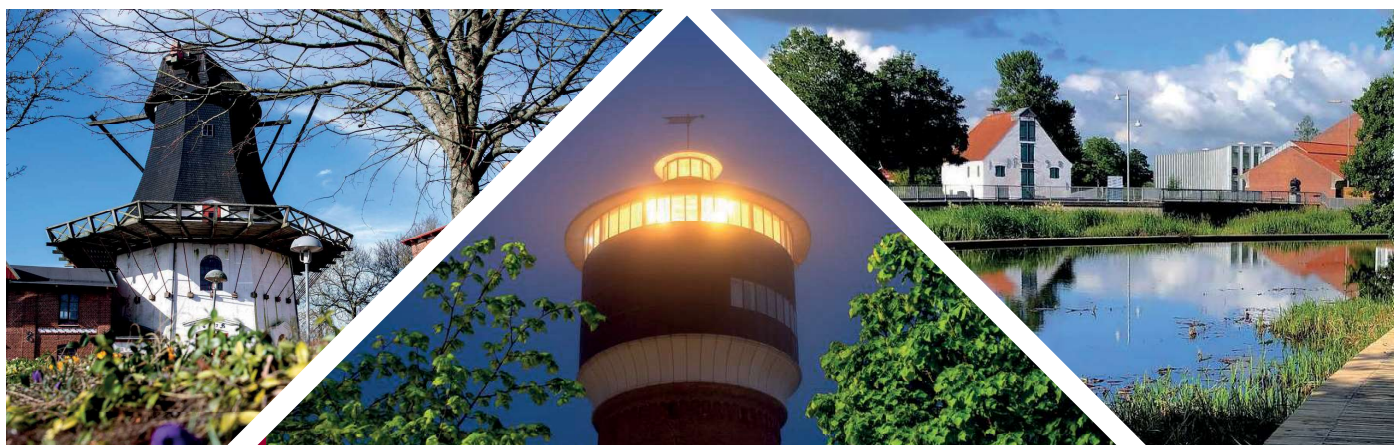

BUDGETINFORMATION

2022

Vores velfærd, klima og miljø

Et fælles ansvar

Budgetforliget udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2022 samt overslagsårene 2023 – 2025.

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune gennem flere år viser Forligskredsen med aftalen for 2022 sammenhold omkring et budget, hvor der er blevet plads til en række initiativer som skal understøtte vores fælles klima, miljø og den borgernære velfærd.

Der er samtidigt blevet plads til udvikling af en række nye initiativer på anlægssiden.

De nye initiativer er et væsentligt spor for at forfølge målsætningen om, at Tønder Kommune er – og fortsat skal være - et godt sted at leve og bo. Det gælder for vores nuværende borgere, men har også stor betydning i et bosætningsperspektiv. Tønder Kommune skal være attraktiv for både borgere, tilflyttere og gæster, hvilket dette budgetforlig også er udtryk for.

Selvom Økonomaftalen mellem KL og Regeringen desværre ikke gav økonomi til, at løfte niveauet væsentligt på velfærdsområdet har Forligskredsen gennem en målrettet prioritering på specielt ældreområdet, det specialiserede socialområde samt børneområdet fået et betragteligt løft.

Samlet set indeholder budgetaftalen for 2022 nye velfærdsinitiativer for i alt ca. 25 mio. kr. og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt ca. 367 mio. kr. over den 4-årige budgetperiode.

Det har været et særskilt og gennemgående fokus i budgetlægningen, at Tønder Kommune er bevidst om sit ansvar for at sikre en bæredygtig udvikling. Derfor fortsætter arbejdet med FN's verdensmål, som en ramme for de indsatser vi foretager os.

For god ordens skyld vil jeg også nævne, at vi med dette budget fortsat holder skatten i ro i Tønder Kommune, ligesom vi bidrager til at overholde økonomaftalen mellem kommunerne og regeringen.

Her kan du læse mere om den kommunale husholdning, og du kan også finde nyttige informationer om kommunens opgaver og service til borgerne.

God fornøjelse med læsningen.

Henrik Frandsen
Borgmester

Indhold

<i>Generelle bemærkninger</i>	4
Budgetarbejdet	4
Budgettet 2022-2025	5
Budgettet - overordnet.....	6
Budgettet overordnet - Den økonomiske politik.....	6
Budgettets indtægter.....	7
Økonomaftale	7
Befolkningsudviklingen	7
Skatter.....	8
Tilskud og udligning.....	9
Sanktionslovgivning	9
Budgettets driftsudgifter i alt	10
Serviceudgifter	10
Udenfor servicerammen	12
Indkomstoverførsler	12
Anlæg og investeringer	13
Investeringsoversigt	14
Økonomiudvalget	16
Generelt	16
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	16
Investeringsoversigt – Økonomiudvalget.....	17
Teknik og Miljøudvalget	19
Generelt	19
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	19
Investeringsoversigt – Teknik og Miljøudvalget.....	20
Socialudvalget	22
Generelt	22
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	22
Investeringsoversigt – Socialudvalget.....	23
Sundhedsudvalget	24
Generelt	24
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	24
Investeringsoversigt – Sundhedsudvalget.....	25

<i>Kultur- og Fritidsudvalget</i>	26
Generelt	26
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	26
Investeringsoversigt – Kultur- og Fritidsudvalget	27
<i>Arbejdsmarkedsudvalget</i>	28
Generelt	28
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	28
<i>Børn- og Skoleudvalget</i>	29
Generelt	29
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag	29
Investeringsoversigt – Børn- og Skoleudvalget.....	30
<i>Bevillingsregler</i>	32
Driftsbevillinger	32
Anlægsbevillinger.....	33
Finansielle konti.....	33
Tillægsbevillinger	34
Budgetomplaceringer	34
Overførsel af bevilling til efterfølgende år.....	34
Anlægsbevillinger.....	36
Netto- / bruttobevillingsprincip	36
Kompetencer i økonomistyringen	36
<i>Budgetforudsætninger</i>	37
Forudsætninger	37
Skatter.....	38
Generelle tilskud.....	39
<i>Anvendte Pris- og lønskøn</i>	40

Generelle bemærkninger

Budgetarbejdet

Økonomiudvalget vedtog i februar tidsplan og proces for budgetlægningen 2022-2025.

Budgetprocessen for 2022 tog afsæt i den **økonomiske politik for 2019-2022** samt budgetforliget, som et bredt flertal af Kommunalbestyrelsens medlemmer aftalte i forbindelse med vedtagelsen af budget 2021.

De **overordnede mål** i den økonomiske politik er

1. Det overordnede budgetlægningsmål på drift er en **maksimal udnyttelse af den aftalte ramme** på serviceudgifter.
Beslutning om fastsættelse af niveauet på servicerammen sker under hensyntagen til ændring i folketallet og under hensyntagen til størrelsen af det nødvendige overskud på ordinær drift, der har stor sammenhæng med anlægsniveauet.
2. Gennemsnitligt **nettoanlægsniveau** inkl. jordforsyning på **maksimalt 100 mio. kr.** årligt i den 4 årige budgetperiode.
Rammen tilpasses efter den årlige økonomiaftale. Anlægsniveauets størrelse skal tillige fastsættes således, at der er sammenhæng med overskud på ordinær drift. I beslutningen om fastsættelse af niveau indgår driftsresultatet af det foregående års regnskab i vurderingen.
3. **Langfristet gæld** pr. indbygger (excl. Ældreboliglån og indefrosne feriemidler) ligger altid under **8.000 kr.** pr. indbygger.
4. Den **gennemsnitlige kassebeholdning skal mindst være 200 mio. kr.**, svarende til ca. 5.400 kr. pr. indbygger – eller ca. 2 års overskud på ordinær drift.

Den 10. september 2021 indgik 30 ud af 31 Kommunalbestyrelsesmedlemmer et **budgetforlig for 2022** med overskriften *Vores velfærd, klima og miljø – et fælles ansvar.*

I forliget var der en række initiativer, som understøtter at der fortsat er plads til at anvende midler til udvikling af kommunen, så den vedbliver at være attraktiv for både borgere, kommende tilflyttere og virksomheder. Det er fortsat afgørende, at bakke op om initiativer, der udspringer af lokal udviklingskraft, optimisme og virkelyst.

Blandt disse kan nævnes:

- Zeppelin Tønder
- Masterplan Tønder Hallerne
- Udviklingsplan Toftlund
- Garnisonsmuseet
- Museum Sønderjyllands udviklingsprojekt for Tønder Museerne

Budgetarbejdet for 2022 har været tilrettelagt med udgangspunkt i optimalt set at få skabt et budget, der er i overensstemmelse med rammerne i den økonomiske politik, og hvor der kan skabes et råderum, som kan anvendes til at understøtte den ønskede udvikling i kommunen.

Med udgangspunkt i behovet for at skabe balance og prioriteringsrum er der arbejdet med:

- **Demografiske** reguleringer udmøntet i fagudvalg
- Resultatet af **analysetemaer**, jf. budgetforliget til 2021 er præsenteret på minibudgetseminaret
- Fagudvalgene har udarbejdet et **prioriteringskatalog på 1 %** af deres serviceramme med fokus på reduktionsforslag som påvirker serviceniveauet mindst muligt.
- Fagudvalgene har udarbejdet et **udvidelseskatalog på 0,5 %** til senere fælles prioritering af den afsatte pulje til udvidelser på 6,0 mio. kr.
- Fagudvalgene har i maj – juni drøftet om de har emner til **større langsigtede** analyseområder. Der er fremsendt et emne omkring analyse af dagtilbudsområdet og et emne om øget bosætning, salg af bolig- og erhvervsjord, herunder sammenhæng til byggeansøgning og kommunikation generelt til borgeren.

Generelle bemærkninger

- Socialudvalgets **budgetudfordring** på det specialiserede socialområde er rejst som et tema i fagudvalg og på minibudgetseminaret.
- På minibudgetseminaret har udvalgsformændene præsenteret udvidelses- og reduktionsforslag som efterfølgende er drøftet/prioriteret i de politiske grupper med opsamling i plenum

Økonomiudvalget godkendte den 5. august 2021, at det administrative oplæg til budgetforslag var grundlaget for det videre budgetarbejde. På mødet besluttede Økonomiudvalget også, at Direktionen skulle udarbejde forslag til finansiering af budgetudfordringerne på det specialiserede socialområde samt udarbejde et forslag til en alternativ investeringsoversigt med henblik på at sikre et større råderum inden for de eksisterende anlægsrammer.

Siden Økonomiudvalgets møde er der ansøgt om tilskud som særligt vanskeligt stillet kommune (§ 16) og låneadgang fra den ordinære lånepulje. Tønder Kommune fik 12 mio. kr. i § 16 tilskud men ingen låneadgang. I overslagsårene er der indregnet 11 mio. kr. i årligt tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner.

Budgetseminaret blev afholdt den 8. og 9. september 2021. Forhandlingerne fortsatte den 10. september 2021 og her indgik 30 ud af 31 Kommunalbestyrelsesmedlemmer et **budgetforlig for 2022** med overskriften *Vores velfærd, klima og miljø – et fælles ansvar*. Det er denne aftale som er grundlaget for budgettet 2022.

Budgettet udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2022 samt overslagsårene 2023 – 2025.

Budgettet 2022-2025

I mio. kr.	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Indtægter (i årets priser)				
Skatter	-1.656,0	-1.631,3	-1.667,2	-1.698,7
Generelle tilskud m.v.	-1.140,3	-1.186,7	-1.202,7	-1.219,4
Indtægter i alt	-2.796,4	-2.818,0	-2.869,9	-2.918,1
Driftsudgifter (År 2022-prisniveau)				
Servicerammen	1.850,7	1.832,0	1.819,5	1.805,6
Uden for servicerammen	146,0	151,5	152,7	154,1
Indkomstoverførsler	689,3	682,2	681,6	680,0
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	2.686,0	2.665,7	2.653,7	2.639,7
Pris og lønstigninger (drift)		48,2	106,8	167,2
Renter	5,3	4,8	4,8	4,8
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-105,1	-99,3	-104,6	-106,3
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	96,9	110,0	98,7	61,6
Jordforsyning i alt	0,0	0,0	0,0	0,0
Pris og lønstigninger (anlæg og jordforsyning)	0,0	2,0	4,0	3,9
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	-8,1	12,7	-1,9	-40,8
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	-1,5	-1,5	-1,5	-1,6
Optagne lån	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Afdrag på lån	26,0	27,4	27,9	28,4
Afdrag på lån - Ældreboliger	8,4	8,4	8,4	8,4
Øvrige finansforskydninger	-9,2	-16,0	-16,0	-16,0
I alt	11,9	6,6	7,1	7,6
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	2,3	17,8	3,7	-34,9
LIKVIDE AKTIVER - Forventet ultimo 2021 = 165,4				
Forventet gens. Kassebeholdning	163,1	145,4	141,7	176,6

Budgettet - overordnet

Overskud af ordinær drift udgør i budgetåret 2022 105,1 mio. kr. I perioden 2022-2025 er det samlede overskud 415,2 mio. kr. eller gennemsnitligt 103,8 mio. kr. Overskud af drift skal optimalt set finansiere anlægsarbejderne. De udgør 367,2 mio. kr. i perioden.

I perioden optages lån på i alt 53,2 mio. kr., mens der afdrages gæld med i alt 143,5 mio. kr. Samlet set er forventningen, at gæld ekskl. Ældreboliger og indefrosne feriemidler falder 26,5 mio. kr.

Med baggrund i ændrede konteringsregler er afregning af indefrosne feriemidler på 7,6 mio. kr. årligt nu medtaget som afdrag. Der er afsat herudover afsat 2 mio. kr. til forrentning. Dette svarer til den finansieringsmodel som Økonomiudvalget har besluttet.

De likvide aktiver er nogenlunde stabile set over budgetperioden. I 2022 forventes et træk på 2,3 mio. kr. som forventes modsvaret af henlæggelser sidst i perioden. Samlet forventes de likvide aktiver at være ret stabile fra 163,4 mio. kr. primo 2022 til 176,6 mio. kr. ultimo 2025.

Budgettet overordnet - Den økonomiske politik

Budgetoversigt og økonomiske måltal	2022	2023	2024	2025	Gns.	Måltal
Serviceramme (udnyttelse af ramme i %)	100,0					1.851 mio. kr. i 2022
Anlæg - højst 100 mio. kr. årligt	96,9	110,0	98,7	61,6	91,8	<100 mio. kr. årligt
Gennemsnitlig kassebeholdning i henhold til kassekreditreglen i mio. kr.	163,1	145,4	141,7	176,6	156,7	200 mio. kr.
Langfristet gæld i 1.000 kr. (Ekskl. Indefrosne feriemidler)	7.924	7.574	7.209	6.827	7.384	< 8.000 kr. pr. indb.
Langfristet gæld i 1.000 kr. (Inkl. Indefrosne feriemidler)	10.990	10.654	10.304	9.937	10.471	

Kommunalbestyrelsen har fastlagt de overordnede målsætninger for budgetlægningen i Økonomisk politik 2019-2022.

Overordnet lever budgetforslaget op til 3 ud af 4 økonomiske måltal, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

I årene 2022-2025 forventes den gennemsnitlige kassebeholdning at afvige mere end 10 % hvorfor den er markeret rød. Princippet for ”farvemarkering” er således:

Afvigelse < 5 %

Afvigelse <5-10 %

Afvigelse >10%

Budgettets indtægter

I mio. kr.	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter (i årets priser)				
Skatter	-1.656,0	-1.631,3	-1.667,2	-1.698,7
Indkomstskatter	-1.531,7	-1.509,0	-1.542,4	-1.571,4
Selskabsskatter	-29,2	-27,3	-28,0	-29,2
Dødsboskat & Forskerskat	-2,0	0,0	0,0	0,0
Grundskyld & dækningsafgift	-93,1	-95,0	-96,8	-98,2
Generelle tilskud m.v.	-1.140,3	-1.186,7	-1.202,7	-1.219,4
Udligning og generelle tilskud	-995,0	-1.047,4	-1.061,4	-1.076,2
Udligning udlændinge	3,5	3,4	3,4	3,3
Bidrag til regioner, udvikling	4,2	4,3	4,3	4,4
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-6,4	-6,5	-6,7	-6,8
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-8,6	-8,7	-8,9	-9,1
Tilskud til en værdig ældrepleje	-9,0	-9,1	-9,3	-9,5
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Tilskud til bedre dagtilbud	-3,2	-3,3	-3,3	-3,4
Overgangstilskud vedr. uddannelsesstatistik	-6,7	0,0	0,0	0,0
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-49,1	-50,0	-51,1	-52,3
Tilskud til grænsenære kommuner	-9,3	-9,5	-9,7	-9,9
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner §16	-12,0	-11,0	-11,0	-11,0
Tilskud til kommuner med vanskelige øk.vilkår §17	-14,1	-14,0	-14,0	-14,0
Særligt finansieringstilskud	-34,0	-34,0	-34,0	-34,0
Indtægter i alt	-2.796,4	-2.818,0	-2.869,9	-2.918,1

Økonomiaftale

Regeringen og KL indgik en aftale om den kommunale økonomi den 8. juni 2021. KL modtog ikke yderligere oplysninger fra Ministeriet og var ikke stand til at levere konsekvens beregninger af ØA 2021. Det var således først da Indenrigs- og boligministeriet fremsendte endelig udmelding af tilskud og udligning for 2022 den 1. juli, at det var muligt at regne mere specifikt på aftalens konsekvenser for Tønder Kommune.

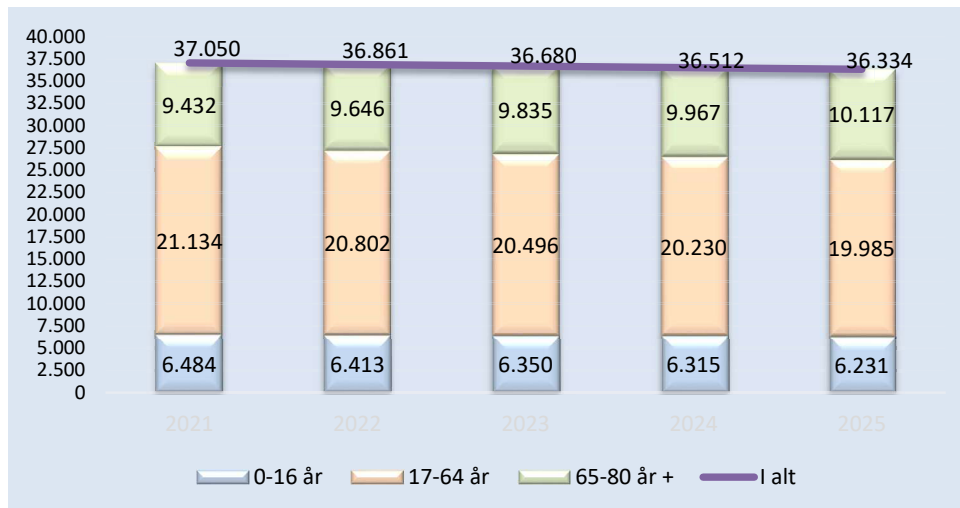
Aftalen indeholdt midler til at dække den demografiske udvikling i kommunerne samt yderligere 150 mio. kr. til service. Samlet set en vækst i servicerammen på 1,4 mia. kr. Aftalens rammer for service og anlæg har udgjort grundlaget for den efterfølgende faseopdelte budgetlægning hvor kommunerne ved en fælles indsats har arbejdet hårdt for at overholde den aftalens rammer.

Befolkningsudviklingen

Befolkningsudviklingen har en væsentlig indflydelse på **kommunens indtægter** i form af skatteindtægter og resourcefordeling inden for serviceområder som børnepasning, skoler og ældreområdet. Forventningen er, at folketallet samlet set falder med 716 borgere i perioden 2021-2025, svarende til 1,9 %. Indtægtssiden er tilpasset ud fra dette fald.

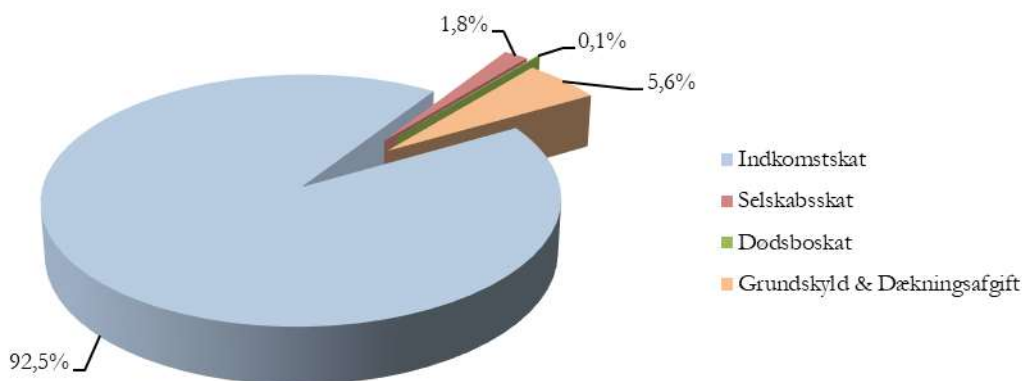
På **udgiftssiden** er der indarbejdet konsekvenser af demografireguleringsmodeller på dagpasnings-, skole- og ældreområdet. Modellen på ældreområdet er ændret i forbindelse med budgetlægningen for 2022. Budgettet til indkomstoverførsler er i overslagsårene tilpasset faldet i antallet af 18 – 65 årige på alle områder. Tilsvarende er budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering tilpasset udviklingen i befolkningen.

Som det fremgår af grafen neden for vokser antallet af ældre, mens antallet af børn og erhvervsaktive generelt er faldende. Et strukturelt problem som mange af landets kommuner oplever.

Skatter

Størstedelen af skatteindtægterne stammer fra indkomstskat, efterfulgt af grundskyld og selskabsskat. Samlet udgør skatteindtægterne 1,656 mia. kr.

I forbindelse med budgetlægningen har kommunerne mulighed for at selvbudgettere udskrivningen eller anvende et statsgaranteret beløb. Skatteindtægterne i budgettet for 2022 er baseret på statsgaranti. Der er budgetteret med en **uændret udskrivningsprocent** på 25,3 % i 2022 og overslagsårene.

Indkomstskattegrundlaget for 2023-2025 er fastsat på baggrund af KL's tilskuds- og skattemodel og bygger på Tønder Kommunes seneste befolkningsprognose.

Grundskyld

Provenuet for grundskyld er beregnet med en grundskyldspromille på 21,24 for øvrige ejendomme og 6,44 for landbrug m.v.

De afgiftspligtige grundværdier er udmeldt med statsgarantien.

Som følge af ændringer på boligskatteområdet kan indtægterne fra grundskyld påvirkes af kommende lovgivning omkring en neutraliseringsordning, som skal sikre at den enkelte kommunes samlede indtægter ikke påvirkes. Neutraliseringen forventes først at ske i løbet af 2024.

Som fremskrivning er anvendt KL's forventninger.

Dækningsafgift

Provenu for dækningsafgift udgør i alt 0,590 mio. kr. i 2022.

Selskabsskatter

Selskabsskat vedrørende 2019 afregnes i 2022. Ifølge opgørelse fra Økonomi- og Boligministeriet udgør afregningen 29,2 mio. kr.

I forbindelse med opgørelse af de generelle tilskud sker der en udligning af 50 % af forskellene i selskabsskatteprovenuet. Provenuet i 2023 forventes at falde som følge af forventede påvirkninger fra Covid19 situationen.

Som fremskrivning er anvendt KL's forventninger.

Tilskud og udligning

Udligningsreformen har medført, at en større andel af indtægterne er baseret på nye tilskud – her specifikt *Tilskud til yder- og ø-kommuner* og *Tilskud til grænsenære kommuner*. Herudover indgår finansieringstilskuddet på ca. 34 mio. kr. indgår nu som en fast del af tilskuddene.

I mio. kr.	2022	2023	2024	2025
Tilskud og Udligning				
Udligning	-453,4	-503,6	-520,1	-531,2
Bloktilskud	-533,9	-536,1	-533,6	-537,3
Særlige tilskud	-153,1	-147,0	-148,9	-150,9
I alt	-1.140,3	-1.186,7	-1.202,7	-1.219,4

Specificerede tabeller fremgår under bilag s 32

Generelt er de **særlige tilskud** faste. De reguleres kun i forhold til ændrede pris- og lønskøn og befolkningsandel. Tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner (§16) skal der som hidtil søges om hvert år. I 2022 blev Tønder Kommune tildelt 12 mio. kr. I overslagsårene er der indregnet et årligt tilskud på 11 mio. kr.

Udligningen påvirkes hvert år af opgørelsen af skattegrundlag, aldersbestemte- og socioøkonomiske faktorer.

Bloktilskuddets størrelse påvirkes fra år til år af økonomiaftale og konjunkturer mens fordelingen sker efter andel af befolkningen.

Sanktionslovgivning

Med virkning fra og med regnskabet for 2012 er der indført en ordning, som indebærer, at såfremt de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét, overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende. Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

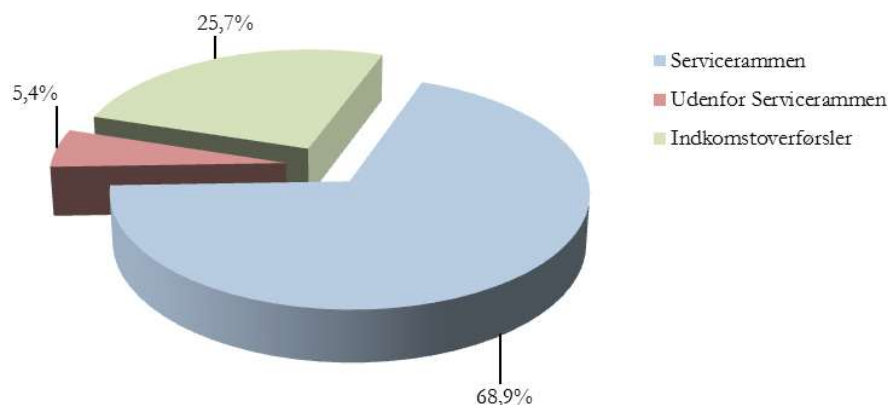
På anlæg er der ingen regnskabsmæssig sanktion, men der er enighed om, at aftaleoverholdelse er en central forudsætning for 2022.

I forhold til indkomstskat skal kommunerne leve op til de rammer, som er sat i forhold til skatteforhøjelser og eventuelle skattenedsættelser. Hvis rammerne overskrides, vil der også her være tale om en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

Forudsætningen for indtægtssiden er generelt, at aftalen mellem KL og regeringen omkring niveauet for skat, service- og anlægsramme forventes overholdt. De betingede balancetilskud er derfor indregnet i budgettet.

Budgettets driftsudgifter i alt

Driftsudgifterne udgør i budgetåret 2022 i alt 2.686 mio. kr. Disse udgifter fordeles i 3 hovedkategorier, servicerrammen, udenfor servicerrammen og indkomstoverførsler.

Som det fremgår udgør servicerrammen den største andel med 68,9 % mens udenfor servicerrammen udgør 5,4 % og udgifterne til indtægtsoverførsler udgør 25,7 %.

Serviceudgifter

I mio. kr.	Budget 2022	Over-slagsår 2023	Over-slagsår 2024	Over-slagsår 2025
Servicerrammen				
11 Erhverv	12,6	10,7	10,7	10,7
110 Bosætning og Landdistrikter	1,9	1,3	1,2	1,2
12 Beredskab	8,5	8,5	8,5	8,5
13 Administration	306,0	302,1	299,3	296,7
140 Central Rengøring	24,6	24,3	24,1	23,8
16 Centrale puljer	20,4	33,7	40,0	46,4
20 Befordring	36,3	35,9	35,5	35,1
21 Teknik & Plan	122,2	114,1	113,0	111,8
22 Miljø og natur	18,4	16,8	16,3	16,1
24 Jordforsyning	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
28 Facility Management	0,0	0,0	0,0	0,0
31 Voksen/Social	191,0	188,0	185,3	183,0
37 Forebyggelse og anbringelse	131,7	131,1	130,5	129,4
41 Sundhed	40,8	39,0	38,6	38,2
42 Pleje og Omsorg	381,5	382,5	382,0	379,9
51 Kultur	25,7	25,4	25,2	24,9
52 Fritid og idræt	28,8	27,9	27,3	27,0
62 Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	33,3	31,0	30,7	30,4
71 Uddannelse	328,0	325,3	319,2	311,8
72 Dagtilbud	143,9	139,4	137,0	135,7
I alt	1.850,7	1.832,0	1.819,5	1.805,6

Generelt om omprioritering indenfor servicerammen

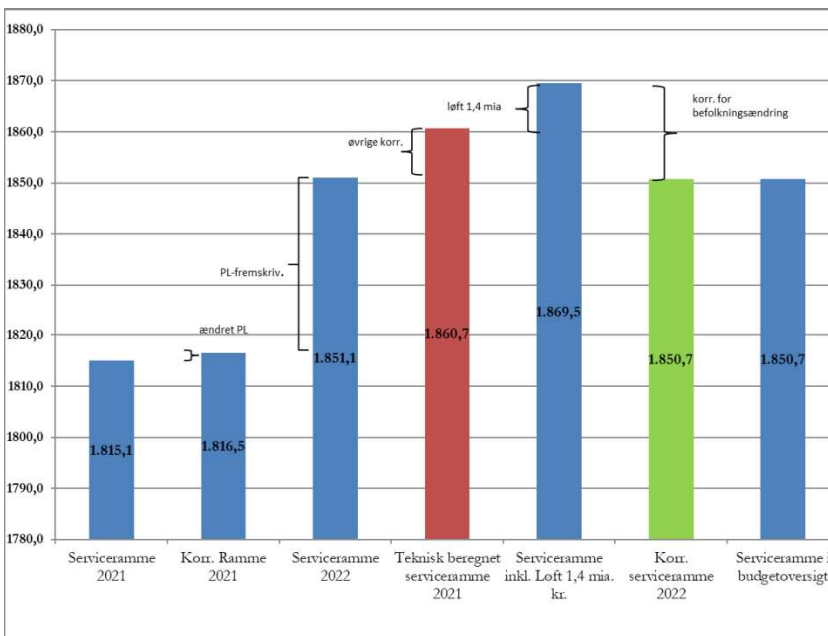
For at sikre det økonomiske råderum til de politiske prioriteringer er det nødvendigt, at der sker en omprioritering indenfor servicerammen.

Det betyder, at serviceområderne nedsættes med ca. 18 mio. kr., fordelt ud på alle udvalgsområder. Dette udmøntes via et prioriteringskatalog som skabes via fagudvalgene og som prioriteres endeligt på budgetseminaret. Nærmere beskrivelse omkring de enkelte temaer findes under de berørte fagudvalg.

Servicerammen

Servicerammen er på landsplan 275,6 mia. kr. Rammen er løftet med 1,4 mia. kr. i Økonomaftalen for 2022. Tønder Kommunes andel er beregnet til 1.850,7 mio. kr. når der tages hensyn til ændringen i folketallet. Tønder Kommune bidrager således til, at aftalen kan overholdes. Det samme gør sig gældende i forhold til rammerne for anlæg.

I forhold til Tønder Kommunes andel af kommunernes samlede tekniske serviceramme er denne opgjort til 1.869,5 mio. kr. I overensstemmelse med den økonomiske politik for 2019-2022 er denne ramme korrigeret for ændringen i folketallet fra 2021-2022. Dette betyder, at den befolkningskorrigerede serviceramme er beregnet til 1.850,7 mio. kr. Budgettet for 2022 udnytter servicerammen fuldt ud med 1.850,7 mio. kr.

Den sidste søjle "serviceramme i budgetoversigt" svarer til budgettet 2022, som opfylder de politiske målsætninger

De væsentligste forudsætninger i forhold til servicerammen:

- Konsekvenser af **lov- og cirkulærepakke** er indarbejdet
- I overslagsårene er udgifterne til **service årligt reduceret med 1 %**. Der er afsat en årlig pulje til udvidelser på 6 mio. kr.
- Der er udmøntet 14,4 mio. kr. i reduktion af servicerammen i 2022. I overslagsårene er der indarbejdet **yderligere 1 % årligt**. Serviceudgifterne er således tilpasset ændringen i folketallet som forudsat i den økonomiske politik.
- Reduktion afledt af **Facility Management** er indarbejdet med 8,2 mio. kr. i 2022 og frem.
- Der er indregnet "ny beregnet" **demografiregulering** i 2022 samt overslagsårene 2023-2025, herunder ny demografimodel på ældreområdet.
- Til imødegåelse af lokale budgetudfordringer på det **specialiserede socialområde** er der **indarbejdet yderligere midler**. Der er indregnet delvis finansiering af budgetudfordringer og skønnet afkast af handleplan. Samlet set fra 12,5 mio. kr. stigende til 14,7 mio. kr. i overslagsårene.
- **Voksenrådets rammebesparelse** er nedjusteret med 35 % svarende til andel fra andre kommuner.
- I 2022 er der udmøntet **7,8 mio. kr. til udvidelser på servicerammen**.
- Der er indregnet **6,0 mio. kr. årligt i overslagsårene** til almindelige udvidelser.
- Vores andel af yderligere midler på 150 mio. kr. til **borgernær velfærd** svarende til 0,9 mio. kr. er anvendt til det specialiserede socialområde

- Der er **ikke** afsat yderligere midler til demografisk udvikling (andel af 1,25 mia. kr.) Konsekvenser af demografisk udvikling er indarbejdet via vores demografimodeller, herunder den nye demografimodel på ældreområdet.
- Tidligere tilskudspuljer til **flere lærere i folkeskolen og løft til bedre bemanning i ældreplejen** er omlagt til bloktilskud og derfor tillagt servicerammen.
- Budgettet under 28 Facility Management på årligt ca. 26 mio. kr. er flyttet til 21 Teknik & Plan af hensyn til styring af den samlede ejendomsdrift af de kommunale bygninger. Dette fremgår af bevillingssagen.

Udenfor servicerammen

I mio. kr.	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Uden for servicerammen				
022 Centrale puljer, Udenfor service	0,0	0,0	0,0	0,0
36 Boligregnskab og statsref. Enkeltsager	-21,7	-21,7	-21,7	-21,7
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering	172,0	177,5	178,7	180,2
45 Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
I alt	146,0	151,5	152,7	154,1

Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsydelser er også i budget 2022 fastlagt til det fastfrosne niveau. Dette fordi der ikke er et tilstrækkeligt sikkert datagrundlag på grund af overgang til nyt Landspatientregister. Fastfrysning giver budgetsikkerhed i 2022, idet forskellige spørgsmål om efterregulering dog er uafklarede. Der kan opstå et spring i udgiftsniveauet, hvis datagrundlaget for den aktivitetsbestemte medfinansiering ændres.

I forhold til indefrosne feriemidler er det indarbejdet, at der afregnes 7,5 mio. kr. i 2022 svarende til den finansieringsmodel som Økonomiudvalget har besluttet. Som konsekvens af ændrede konteringsregler er disse dog nu flyttet til afdrag på lån.

Indkomstoverførsler

I mio. kr.	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Indkomstoverførsler				
15 Borgerservice, indkomstoverførsler	29,6	29,2	32,8	32,5
19 Centrale puljer - indkomstoverførsler	2,2	2,2	-1,7	-1,7
33 Førtidspension, tabt arbejdsfortj. - ovf	276,8	276,7	280,6	282,5
61 Kontante ydelser, indkomstoverførsler	341,2	335,0	330,7	327,6
63 Driftsudgifter til aktivering, indkomstoverfør.udg	39,6	39,1	39,1	39,1
I alt	689,3	682,2	681,6	680,0

Budgetforslaget for 2022 for indkomstoverførsler er på 689,3 mio. kr. Budgettet er fastlagt på grundlag af KL's tabeltal fratrukket en befolkningskorrektur for fald i antallet af 18 – 65 årige på alle områder. Hertil kommer fra- drag for effekten af investeringstiltag jf. politisk beslutning.

Hvis kommunerne budgetlægger under aftaleniveauet som i Tønder Kommune, vil en eventuel midtvejsregulering ikke dække forskellen mellem godkendt budget og aftaleniveauet. En negativ midtvejsregulering, forventes derfor ikke fuldt ud at kunne finansieres ved reduktion i budgettet til indkomstoverførsler, og en positiv midtvejsregulering, vil ikke altid være tilstrækkelig til at dække merudgifter.

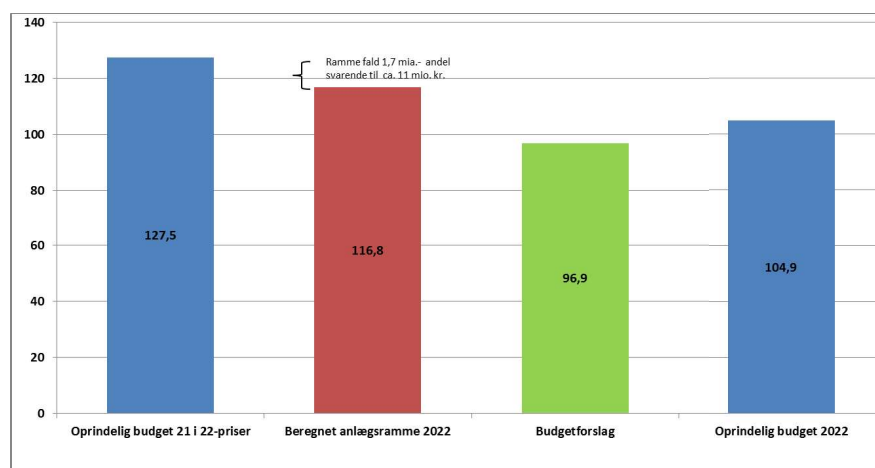
Anlæg og investeringer

I budgetforslaget for 2022-2025 er der indregnet **samlede anlægsudgifter på 367,2 mio. kr.**

I den økonomiske politik for 2019-2022 er fastsat, at det årlige anlægsniveau inkl. jordforsyning skal udgøre højst 100 mio. kr. årligt. Gennemsnittet for årene 2022-2025 overholder dette med et gennemsnit på 91,8 mio. kr.

I regeringsaftalen er fastsat et samlet niveau på 19,9 mia. kr. for alle landets kommuner. Den befolkningsmæssige andel af rammen vil svare til en anlægsramme på ca. 125 mio. kr. for Tønder Kommune.

Med budgettets nettoanlægsramme for 2022 på 96,9 mio. kr. er **rammerne for anlæg overholdt.**

Investeringsoversigt

I mio. kr.	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Økonomiudvalget				
Beredskab	0,909	0,909	0,909	0,909
Erhverv	0,000	0,500	0,500	0,500
IT	4,000	4,000	4,000	4,000
Planlægning	4,212	1,500	1,500	1,500
Befordring	0,200	0,200	0,200	0,200
Projekter	22,281	20,970	27,222	12,026
Administration	0,000	0,000	0,000	1,090
Forventede anlægsoverførsler fra 2022 til 2023	-8,000	8,000	0,000	0,000
	23,602	36,079	34,331	20,225
Teknik og Miljøudvalget				
Veje og stier	16,352	22,950	22,000	19,000
Legepladser	0,150	0,150	0,150	0,150
Byfornyelse og bygningsrenovering	10,600	9,000	9,000	9,000
Miljø og natur	3,013	3,773	3,773	3,773
Øvrigt	8,268	8,578	5,552	1,500
	38,382	44,451	40,475	33,423
Socialudvalget				
Handicapområdet	3,730	2,105	2,105	2,105
	3,730	2,105	2,105	2,105
Sundhedsudvalget				
Pleje og Omsorg	0,889	0,507	0,507	0,507
	0,889	0,507	0,507	0,507
Kultur- og Fritidsudvalget				
Idrætsfaciliteter	4,100	7,399	4,000	4,000
Biblioteker	2,081	0,000	0,000	0,000
Kulturaktiviteter	0,000	1,343	0,000	0,000
Museer	0,701	0,701	2,901	0,701
	6,882	9,443	6,901	4,701
Arbejdsmarkedsudvalget				
	0,000	0,000	0,000	0,000
Børn- og Skoleudvalget				
Skoler	8,209	8,000	8,000	0,209
Dagtilbud	15,226	9,400	6,400	0,400
	23,436	17,400	14,400	0,609
ANLÆG I ALT	96,920	109,985	98,719	61,570
Jordforsyning				
Køb af jord 5,3 mio. kr. - salg af byggegrunde -5,3 mio. kr.	0,000	0,000	0,000	0,000
	96,920	109,985	98,719	61,570

Fagudvalg Budgetbemærkninger

Økonomiudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Finansiering m.v.	-2.669,4	-2.736,3	-2.779,1	-2.806,6	-2.858,0	-2.905,7
Drift	421,0	457,1	442,1	447,7	450,4	453,2
Erhverv	12,1	11,9	12,6	10,7	10,7	10,7
Bosætning og Landdistrikter	1,5	2,4	1,9	1,3	1,2	1,2
Beredskab	8,4	8,4	8,5	8,5	8,5	8,5
Administration	309,5	309,9	306,0	302,1	299,3	296,7
Central rengøring	22,3	25,0	24,6	24,3	24,1	23,8
Centrale puljer	-0,2	22,8	20,4	33,7	40,0	46,4
Befordring	35,8	36,7	36,3	35,9	35,5	35,1
Centrale puljer, Udenfor service	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Borgerservice - indkomstoverførsler	31,7	30,9	29,6	29,2	32,8	32,5
Centrale puljer, indkomstoverførsler	0,0	1,4	2,2	2,2	-1,7	-1,7
Anlæg	29,1	57,2	23,6	36,1	34,3	20,2
Økonomiudvalget i alt	-2.219,3	-2.222,0	-2.313,4	-2.322,8	-2.373,2	-2.432,3

Generelt

Økonomiudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 442,1 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 23,6 mio. kr. Det væsentligste område er Administration, som udgør ca. 69 % af den samlede driftsramme.

Økonomiudvalget har også budgetansvaret for finansieringen, der bl.a. består af skatter og generelle tilskud. Udvalgets opgaver omfatter også planlægning, støttet boligbyggeri samt køb og salg af fast ejendom.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Økonomiudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag	2022	2023	2024	2025
Fagsystem Børn og Familie – DUBU – finansieres indenfor rammen	0,660	0,440	0,440	0,440
Landbrug, vandløb, grundvand og affald - sagsbehandling	0,900	0,900	0,900	0,900
Vidåudvalget	0,225	0,225	0,225	0,225
DK2020 - klimahandlingsplan	1,200	1,200	1,200	1,200
SOSU-elev administration	0,100	0,100	0,100	0,100
Zeppelin Tønder	0,000	0,500	1,000	1,500
Indkrævning for studepladser	0,030	0,030	0,030	0,030
I alt	2,455	2,955	3,455	3,955

Politiske forslag	2022	2023	2024	2025
Analyse - kan skader på køretøjer minimeres m.m.	0,100			
Digelaget - Udvendig vedligehold af pumpehuse	0,050	0,050	0,050	0,050
Forlængelse af projekt helhedsorienteret indsats		1,000	1,000	1,000
Oprettelse af tværfagligt visitationsteam	0,500	0,500	0,500	0,500
I alt	0,650	1,550	1,550	1,550

Klima og miljø

Et væsentligt element i budgettet er indsatsen for at sikre en bæredygtig udvikling. Forligskredsen er således enig om, at:

- Styrke klimainsatsen og afsætte 1,2 mio. kr. til arbejdet med DK 2020 klimahandlingsplan
- Afsætte 0,225 mio. kr. til arbejdet i det tværkommunale/ grænseoverskridende Vidåudvalg
- Styrke sagsbehandlingen i Miljø og Natur med 0,9 mio. kr.

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Serviceeftersyn på det samlede adm. område	-3,306	-3,306	-3,306	-3,306
I alt	-3,306	-3,306	-3,306	-3,306

Investeringsoversigt – Økonomiudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Beredskab					
Anlægsbidrag Brand & Redning Sønderjylland	0,909	B/F	0,909	0,909	0,909
Erhverv					
Erhvervsudvikling	0,000		0,500	0,500	0,500
IT					
It investeringer og netforbindelse skoler	4,000		4,000	4,000	4,000
Planlægning					
Planlægningsopgaver	1,500	B/F	1,500	1,500	1,500
Udmøntning af sektorplan ældreområdet	2,712				
Befordring					
Opgradering af busstoppesteder	0,200	B/F	0,200	0,200	0,200
Projekter					
Udviklingsplan Toftlund	15,196		15,196	15,196	0,000
Zeppelin Tønder	2,026		2,026	2,026	2,026
Masterplan Tønderhallerne	4,052		3,242	10,000	10,000
Tilskud til etablering af et museum for Hans J. Wegners Møbelkunst	0,507	B/F	0,507		
Mølledam, Løgumkloster, ansøgning fra lokalråd	0,500				
Administration					
Ventilationsanlæg på Jobcentret					1,090
Anlægspulje					
Forventede anlægsoverførsler fra 2022 til 2023	-8,000		8,000		
I alt	23,602		36,079	34,331	20,225

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

På Økonomiudvalgets område er der hovedsagelig afsat anlægsmidler til en række udviklingsprojekter.

Zeppelin Tønder

Siden igangsætningen af projektarbejdet i 2019 er der arbejdet med konkretisering af projekt Zeppelin Tønder. Prospektmateriale og forretningsplanen bliver færdig i 2021, og herefter skal der gang i fondssøgningen.

Forligskredsen er enige om at prioritere projektet og dets stedbundne kvaliteter.

Forligskredsen finder at projektets potentiale er stort, og kan være medvirkende til at udvikle turismen i kommunen til gavn for udviklingen, yderligere arbejdspladser og bosætningen i området.

Forligskredsen er enige om, at der over en årrække skal prioriteres en ramme på 75-100 mio. kr. som kommunens bidrag til projektets realisering.

Garnisonsmuseet i Tønder

Forligskredsen er enige om at arbejde for at Garnisonsmuseet i Tønder kan få et nyt hjemsted i det tidligere gasværk på Eksercergården i Tønder.

Der skal arbejdes på en model for, hvorledes dette kan gennemføres uden at kommunen overtager bygningerne, og som samtidig giver initiativtagerne mulighed for at afsøge fondsfinansiering udefra til udstillinger og renoveringsopgaven.

Forligskredsen er indstillet på at understøtte arbejdet med at fremfinde en model, men også på at afsikre en vis del af den samlede omkostning.

Museum Sønderjyllands udviklingsprojekt for Tønder Museum

Forligskredsen er enig om at bakke op om Museum Sønderjyllands udviklingsprojekt for Tønder Museerne.

Når planerne bliver konkretiseret i løbet af 2022, er forligskredsen indstillet på ved budgetlægningen for efterfølgende år at afsætte en ramme på 15-20 mio.kr. til den kommunale medfinansiering af projektet, således at den fornødne fondsfinansiering kan afsøges på dette grundlag.

Det forudsættes i den forbindelse at planerne gennemføres i sin samlede helhed.

Masterplan Tønder Hallerne

Udmøntningen af Masterplanen er påbegyndt i 2020, og lige nu færdiggøres det første element i planen, udeområdet bag Tønderhal 2 til Tennis, Padel, multibane m.v. De næste store skridt i planen er Klubhus for Alle ved Bankparken samt et sammenhængende stisystem med indlagte bevægelses- og oplevelseselementer.

Forligskredsen er enige om at afsætte yderligere 20 mio. kr. i alt i årene 2024 og 2025 til det fortsatte arbejde med udviklingen af Masterplanen, idet der i projektet også forudsættes egenfinansiering fra foreningerne, ligesom der forventes afsøgning af fondsmuligheder

Udviklingsplan Toftlund

Udviklingsplanen blev godkendt i kommunalbestyrelsen i starten af 2020, og danner rammen omkring et samlet udviklingsinitiativ for Toftlund. Kernefortællingen om Toftlund er ”Når hverdagen er vigtigst” og med baggrund heri skal udviklingsinitiativerne igangsættes.

Der er ansat en udviklingskonsulent, som skal understøtte de fælles initiativer.

Det første store projekt som man er enige om er, at forfølge muligheden for etablering af et nyt bevægelsesrum ved Toftlundhallerne, der skal udvikles i synergi med alle parter i byen.

I den forbindelse er det besluttet at en ny børnehave skal etableres og placeres i tilknytning til fritidsfaciliteterne. Forligskredsen har valgt fortsat at støtte op omkring sammenholdet og ønskerne i Toftlund, nu med en samlet anlægsramme på 63 mio. kr. frem mod 2024.

Teknik og Miljøudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	120,4	134,6	134,1	124,5	122,8	121,5
Teknik & Plan	87,2	105,1	122,2	114,1	113,0	111,8
Miljø og natur	17,4	18,5	18,4	16,8	16,3	16,1
Affaldshåndtering	0,2	-1,6	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Jordforsyning	-3,9	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Facility Management	19,1	17,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Facility Management - Overførselsudg.	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg (incl. jordforsyning)	18,3	31,0	38,4	44,5	40,5	33,4
Teknik- og Miljøudvalget i alt	138,7	165,5	172,5	168,9	163,3	154,9

Generelt

Teknik- og Miljøudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 134,1 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 38,4 mio. kr. Det væsentligste område er Teknik og Plan, som udgør ca. 91 % af den samlede driftsramme.

Udvalget har også budgetansvaret for Facility Management, som handler om at optimere den samlede ejendomsdrift i kommunen. Dette politikområde er nu flyttet til politikområdet Teknik & Plan.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Teknik- og Miljøudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag	2022	2023	2024	2025
Uddannelse af servicepersonale	0,050	0,050	0,050	0,050
I alt	0,050	0,050	0,050	0,050

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Trimaftale	-0,080	-0,080	-0,080	-0,080
Natsænkning af varme i institutioner	-0,110	-0,110	-0,110	-0,110
Græsrabatter i det åbne land	-0,300	-0,300	-0,300	-0,300
Græs på naturstier	-0,070	-0,070	-0,070	-0,070
Affald ved indfaldsveje	-0,075	-0,075	-0,075	-0,075
Fortovsrenoveringer	-0,280	-0,280	-0,280	-0,280
Vintertjeneste, afkorte beredskab	-0,050	-0,100	-0,100	-0,100
Julebelysning i Tønder	-0,008	-0,008	-0,008	-0,008
Tilsyn på klasse 1 og 2 veje	-0,100	-0,100	-0,100	-0,100
1 % rationale på driftsudbud	-0,250	-0,250	-0,250	-0,250
Reduktion i trafiksikkerhedspulje	-0,025	-0,025	-0,025	-0,025
I alt	-1,348	-1,398	-1,398	-1,398

Analyseteemaer på driften

For løbende at give Kommunalbestyrelsen de bedste muligheder for et beslutningsgrundlag til at sikre borgerne de bedste tilbud, har forligskredsen haft fokus på, hvilke temaer/områder, der skal undersøges nærmere, frem mod næste års budgetlægning.

Forligskredsen har på den baggrund prioriteret følgende analyseteemaer:

- Fokus på øget bosætning, salg af bolig- og erhvervsjord og samarbejde med interessenter

Investeringsoversigt – Teknik og Miljøudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Veje og stier					
Trafiksikkerhedspulje (sort plet, trafikplan, m.v.)			0,500	0,500	0,500
Trafiksikkerhedspulje - Jf. aftale fordelt på 2 projekter:			4,500	4,500	4,500
- Storde Bredebro - Forbedring krydsningsmulighed	0,900				
- Kanalisering Ndr. Landevej - vejanlæg erhvervsområdet	3,600				
Kanalisering Ndr. Landevej - vejanlæg erhvervsområdet	2,229				
Cykelstipuljen	6,000		6,000	6,000	6,000
Gaderenoveringspulje	2,500		2,500	2,500	2,500
TMI Renovering af gadelys Tønder og Højer	0,523	F5			
Kloakrenovering følgearbejder	0,500	B/F	0,500	0,500	0,500
Tvismarkkrydset på Rømø			2,000		
Havnebyvej i kurven ved Langdalsvej			0,500	1,500	
Vejomlægning og venstresvingsbane Østre Havnebyvej			0,500	1,500	
Asfaltering af grusveje			0,500	0,500	0,500
Ny adgangsvej til p-plads Nr. Frankel	0,100	B/F			
Løbækvej sideudvidelse og 2-1 vej			0,750		
Sideudvidelse og vigepladser			1,000	2,000	2,000
Mølletofte, hævning af stibroer			1,000		
Renovering af fredede broer			1,200	2,500	2,500
Kongevej i Tønder, venstresving til ny adgang			1,500		
Legepladser					
Legepladser	0,150	B/F	0,150	0,150	0,150
Byfornyelse og bygningsrenovering					
Landsbyfornyelse 2016	3,095	B/F			
	-2,026	B/F			
Landsbyfornyelse 2019	1,341	B/F			
	-0,810	B/F			
Landsbyfornyelse 2022-2025	9,000	B/F	9,000	9,000	9,000
	-5,000	B/F	-5,000	-5,000	-5,000
Landsbypulje til understøttelse af LUP	0,500	B/F	0,500	0,500	0,500
Bygningsfornyelse og skimmelsvamp	2,500	B/F	2,500	2,500	2,500
Byfornyelsespulje	2,000	B/F	2,000	2,000	2,000
Miljø og Natur					
Pulje Miljø og Natur	1,500		2,000	2,000	2,000
Naturstier på Rømø	0,500	B/F			

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Revision af vandløbsregulativer (<i>opstart fra 2022 til 2023</i>)			1,773	1,773	1,773
Klimaudfordringer	1,013	F5			
Øvrigt					
Facility Management - bygningstilpasning	3,189				
Digeforstærkning	4,065		6,065	4,052	
Udviklingsplan Rømø	1,013		1,013		
Energioptimering			1,500	1,500	1,500
I alt	38,382		44,451	40,475	33,423
Jordforsyning					
Køb af jord og byggemodning	5,563	B/F	5,563	5,563	5,563
Salg af byggegrunde og erhvervsjord	-5,563	B/F	-5,563	-5,563	-5,563
I alt	0,000		0,000	0,000	0,000

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

Trafiksikkerheds- og cykelpuljerne

Trafiksikkerhedspuljen disponeres i 2022 til infrastruktur omkring Storde Biogas med 0,9 mio. kr. og til infrastruktur ved nyt erhvervsområde på Ndr. Landevej med 3,6 mio. kr.

Såfremt der opnås yderligere midler fra staten i ansøgninger om cykelstier fremrykkes den kommunale investering tilsvarende.

Socialudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	550,5	562,1	577,8	574,2	574,7	573,2
Voksen/Social	189,3	185,9	191,0	188,0	185,3	183,0
Forebyggelse og anbringelse	132,0	124,2	131,7	131,1	130,5	129,4
Boligregnskab og statsref. enkeltsager	-14,2	-18,2	-21,7	-21,7	-21,7	-21,7
Førtidspension, tabt arbejdsfortj., Indk.ovf.	243,4	270,2	276,8	276,7	280,6	282,5
Anlæg	5,3	3,2	3,7	2,1	2,1	2,1
Socialudvalget i alt	555,8	565,3	581,5	576,3	576,8	575,3

Generelt

Socialudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 577,8 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 3,7 mio. kr. De væsentligste områder er det specialiserede socialområde som omfatter Voksen/Social samt Forebyggelse og anbringelse – samlet set 322,7 mio. kr..

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Socialudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag	2022	2023	2024	2025
Drift af Second Hand butik	0,625	0,400	0,400	0,400
Pulje til samarbejde med NGO-organisationer	0,200	0,200	0,200	0,200
I alt	0,825	0,600	0,600	0,600

Politiske forslag	2022	2023	2024	2025
Projekt tidlig indsats - Fremskudt rådgiver	1,000	1,000	1,000	1,000
I alt	1,000	1,000	1,000	1,000

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Stop for tilbud til borgere der får 1 time (prio. 2)	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500
Familierådgiver	-0,530	-0,530	-0,530	-0,530
§18 midler	-0,162	-0,162	-0,162	-0,162
Børn & Ungekonsulenter	-0,450	-0,450	-0,450	-0,450
I alt	-1,642	-1,642	-1,642	-1,642

Det specialiserede socialområde:

På det specialiserede socialområde har Tønder Kommune, lige som landets øvrige kommuner, oplevet et stigende udgiftspres som følge af, at flere borgere søger hjælp og flere børn og unge har brug for en særlig indsats, enten i form af familiebehandlinger eller ved anbringelser.

For at sikre at kvalitet og omfanget af hjælp til den enkelte borger kan fastholdes, har forligskredsen besluttet at tilføre yderligere 12,5 mio.kr. til at imødegå det øgede pres på området. Dette skal lægges oveni de allerede væsentlige midler området blev tilført i 2020.

Derudover tilføres området 0,9 mio. kr. fra økonomiaftalen. Disse tilføres området direkte.

Forligskredsen er desuden enig i, at voksenområdet fra 2023 friholdes for besparelser på det mellemkommunale område.

Ud over dette er følgende tiltag prioriteret:

- Nyt fagsystem til Børn og familie med 0,660 mio. kr. til oprettelse og etablering af dette
- Fortsat drift af Second-hand-butikken

Investeringsoversigt – Socialudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024	Overslagsår 2025
Handicapområdet					
Renoveringsplan Handicap Løgumgård/øvrige inst.	1,105	F5	1,105	1,105	1,105
Anneks Lærkely, 2 bolig-enheder	2,625	F5			
Renoveringspulje til værksteder §103/104			1,000	1,000	1,000
I alt	3,730		2,105	2,105	2,105

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

Sundhedsudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	583,0	583,1	590,0	594,7	595,0	593,8
Sundhed	40,0	41,9	40,7	38,9	38,4	38,0
Pleje og omsorg	375,5	372,9	381,7	382,7	382,2	380,0
Aktivitetsbestemt medfinansiering	171,7	172,8	172,0	177,5	178,7	180,2
Pleje og omsorg, udenfor serv.ram.	-4,3	-4,4	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
Anlæg	1,6	0,0	0,9	0,5	0,5	0,5
Sundhedsudvalget i alt	584,5	583,1	590,9	595,2	595,5	594,3

Generelt

Socialudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 590,0 mio. kr. De væsentligste områder er pleje- og omsorg for ældre for 381,7 mio. kr. samt aktivitetsbestemt medfinansiering (betaling for sygehusbehandling) med 172,0 mio. kr. .

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Sundhedsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag	2022	2023	2024	2025
Styrkelse af demensindsatser	0,500	0,500	0,500	0,500
I alt	0,500	0,500	0,500	0,500

Politiske forslag	2022	2023	2024	2025
Tidlig opsporing af sårbare børn under 6 år		0,650	0,650	0,650
Fokus på god og værdig ældrepleje	1,400	1,400	1,400	1,400
I alt	1,400	2,050	2,050	2,050

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Lukning af op til 3 plejeboliger på Leos Plejecenter	-0,600	-0,600	-0,600	-0,600
Special plejebolig anvendes alternativt	-0,340	-0,340	-0,340	-0,340
Etablering af fokuserede rehab-forløb	-1,075	-1,075	-1,075	-1,075
Øget fokus på længere i eget hjem	-1,075	-1,075	-1,075	-1,075
Ændringer i klippekortspuljen	-0,250	-0,500	-0,500	-0,500
Ændringer i øvrige puljer	-0,372	-0,372	-0,372	-0,372
Etablering af "Half- Way Houses"	0,150	-0,300	-0,300	-0,300
Rygestop og infostander	-0,125	-0,125	-0,125	-0,125
I alt	-3,687	-4,387	-4,387	-4,387

Ældreområdet

Tønder Kommune har fortsat vækst i antallet af ældre medborgere. Dette udfordrer budgettet på området. For at fastholde kvalitet og niveau på området løftede forligskredsen 2020 området med væsentlige midler i forhold til demografi, ekstra elevpladser og midler til styrket akutfunktion med samlet 45 mio. kr. i perioden fra 2021-2024 Ved dette års budgetforlig afsættes yderligere 1,4 mio. kr. årligt til løft af servicen for borgerne på plejecentrene.

Til styrkelse af demensindsatsen afsættes yderligere 0,5 mio. kr.

Et fokus er den fortsatte brug af klippekortet.

Investeringsoversigt – Sundhedsudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024	Overslagsår 2025
Pleje og Omsorg					
Udskiftning maskinel i P & O samt sundhed	0,507	B/F	0,507	0,507	0,507
Fællesrum / Festsal på Mosbølparken	0,382				
I alt	0,889		0,507	0,507	0,507

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

Kultur- og Fritidsudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	56,7	55,1	54,5	53,3	52,5	51,9
Kultur	25,2	26,1	25,7	25,4	25,2	24,9
Fritid og idræt	31,5	29,0	28,8	27,9	27,3	27,0
Anlæg	8,6	34,9	6,9	9,4	6,9	4,7
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	65,3	90,0	61,4	62,7	59,4	56,6

Generelt

Kultur- og Fritidsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 54,5 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 6,9 mio. kr.

Kultur området omfatter biblioteker, teatre, museer, kulturskole m.v. Fritid og Idræt omfatter idræts- og fritidsfaciliteter og folkeoplysning.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Kultur- og Fritidsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag	2022	2023	2024	2025
Boldbaner	0,300	0,300	0,300	0,300
I alt	0,300	0,300	0,300	0,300

For at opdatere boldbanerne til et acceptabelt niveau er der afsat 0,3 mio. kr. ekstra om året til vedligehold.

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Schweizerhalle Tønder Kulturhus	-0,003	-0,003	-0,003	-0,003
Folkebiblioteker	-0,071	-0,071	-0,071	-0,071
Kulturskole	-0,017	-0,017	-0,017	-0,017
Guldhorn- og Kulturcenter Slotfelt	-0,134	-0,134	-0,134	-0,134
Kulturaftale Vadehavet	-0,200	-0,200	-0,200	-0,200
Reducering af PL-fremskrivning for Fritid og Idræt	-0,119	-0,119	-0,119	-0,119
I alt	-0,544	-0,544	-0,544	-0,544

Investeringsoversigt – Kultur- og Fritidsudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Idrætsfaciliteter					
Halrenoveringspulje	3,000	F5	3,000	3,000	3,000
Tekniske installationer svømmehaller	1,000	B/F	1,000	1,000	1,000
Udskiftning af græstæppe på kunstbanen i Løgumkloster Arrild Egermland	0,100	B/F	3,399		
Biblioteker					
Ombygning af børnebibliotek i Tønder	1,574	F5			
Schweizerhalle - nyt indgangsparti	0,507	F5			
Kulturaktiviteter					
Bachmanns Vandmølle			1,343		
Museer					
Museum Sønderjylland	0,701	B/F	0,701	0,701	0,701
Kunstmuseum Tønder (<i>realitetsfordeling fra 2021 til 2024</i>)				2,200	
I alt	6,882		9,443	6,901	4,701

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

Arbejdsmarkedsudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	428,4	434,4	414,1	405,1	400,5	397,0
Arbejdsmarkedsrådets serviceudg.	29,0	34,4	33,3	31,0	30,7	30,4
Kontante ydelser, indkomstoverførsler	280,6	363,7	341,2	335,0	330,7	327,6
Arbejdsmark.foranstalt., indkomstoverførsler	40,1	36,3	39,6	39,1	39,1	39,1
Forsikrede ledige	78,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbejdsmarkedsudvalget i alt	428,4	434,4	414,1	405,1	400,5	397,0

Generelt

Arbejdsmarkedsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 414,1 mio. kr. Langt det største budgetområde er kontante ydelser på 341,2 mio. kr.

Udvalget varetager opgaver i forhold til administration og udbetaling af sygedagpenge, kontanthjælp, arbejdsløshedsdagpenge m.v. Herudover er der beskæftigelsesrettede tilbud og opgaver.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Arbejdsmarkedsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Løntilskud til ledige i kommunale funktioner	-0,078	-0,078	-0,078	-0,078
Varetagelse af støtteopgaver samt fagpakkeforløb for asylområdet	-0,259	-0,259	-0,259	-0,259
I alt	-0,337	-0,337	-0,337	-0,337

Børn- og Skoleudvalget

I 2022-priser	Regn- skab 2020	Budget 2021	Budget 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Drift	475,3	485,9	471,9	464,7	456,3	447,5
Uddannelse	329,7	336,4	328,0	325,3	319,2	311,8
Dagtilbud	145,6	149,5	143,9	139,4	137,0	135,7
Forebyggelse og anbringelse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg	73,7	0,4	23,4	17,4	14,4	0,6
Børn- og Skoleudvalget i alt	549,0	486,4	495,3	482,1	470,7	448,1

Generelt

Børn- og Skoleudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 471,9 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 23,4 mio. kr. i 2022. Uddannelse udgør ca. 70 % af driftsbudgettet, mens dagtilbud udgør ca. 30 %.

I overslagsårene er der afsat ca. 32 mio. kr. på anlæg til området.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Børn- og Skoleudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Politiske forslag	2022	2023	2024	2025
B2022 Styrke anbragte børns læring i folkeskolen	0,650	0,650	0,650	0,650
I alt	0,650	0,650	0,650	0,650

Dagtilbud og folkeskole

I tidligere finanslove er der tilført ressourcer til at ansætte mere pædagogisk personale i daginstitutionerne samt flere lærere i folkeskolen. Puljen til ansættelse af flere lærere i Folkeskolen bliver fra 2022 omlagt til bloktilskud, hvorved området tilføres 3,8 mio. stigende til 5,5 mio. kr. i overslagsårene. Disse midler bliver tilført direkte til skolerne til ansættelse af mere personale.

Tværfaglig indsats, børn og familie og skole og dagtilbud

Forligskredsen prioriterer at afsætte 2,2 mio. kr. stigende til 3,8 mio. kr. til udsatte børn og unge til tidlig opsporing og en stærk forebyggende indsats, der giver bedre muligheder for et godt barneliv.

Dette skal ske ved en tværfaglig indsats som indeholder:

- Oprettelse af et tværfagligt visitationsteam
- Tidlig opsporing af sårbare børn under seks år
- Styrket indsats for anbragte børns læring i folkeskolen
- Projekt tidlig indsats med fremskudte rådgivere

Forligskredsen har besluttet en videreførelse af helhedsorienteret indsats efter projektperiodens udløb i 2022

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Puljer fællesområdet	-1,082	-1,082	-1,082	-1,082
Generelt løft af folkeskoler - puljer	-0,765	-0,765	-0,765	-0,765
Rammebesparelse på Tønder Ungdomsskole	-0,200	-0,200	-0,200	-0,200
Tilskud ferieophold efterskole	-0,100	-0,100	-0,100	-0,100
Årlig bustur til alle klasser	-0,343	-0,343	-0,343	-0,343

Prioriteringskatalog	2022	2023	2024	2025
Pulje til IT i folkeskolen	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500
Pulje til tosprogede elever	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500
I alt	-3,490	-3,490	-3,490	-3,490

Analysetemaer på driften

For løbende at give Kommunalbestyrelsen de bedste muligheder for et beslutningsgrundlag til at sikre borgerne de bedste tilbud, har forligskredsen haft fokus på, hvilke temaer/områder, der skal undersøges nærmere, frem mod næste års budgetlægning.

Forligskredsen har på den baggrund prioriteret følgende analysetemaer:

- En undersøgelse af den faglige og økonomiske bæredygtighed på dagtilbudsområdet.

Investeringsoversigt – Børn- og Skoleudvalget

I mio. kr.	Budget 2022	B/F 2022	Over- slagsår 2023	Over- slagsår 2024	Over- slagsår 2025
Skoler					
Skærbæk Distriktsskole - ny skole (1-års og 5-års gennemgang)	0,209	B/F			0,209
Renoveringspulje Skoler og Ungdomsskolen	8,000		8,000	8,000	
Dagtilbud					
Sammenlægning af daginstitutioner i Døstrup	5,826	F5			
Renoveringspulje dagtilbud	6,000		6,000	6,000	
Legepladser pulje til renovering	0,400	B/F	0,400	0,400	0,400
Flytning af Højer Danske Børnehave til Digeskolen	3,000	F5	3,000		
I alt	23,436		17,400	14,400	0,609

B/F = Bevilget/frigivet i 2022

Højer Danske Børnehave flytter ind på Digeskolen

Områdebestyrelsen for Område Tønder og Skolebestyrelsen for Tønder Distriktsskole har haft et ønske om at flytte Højer Danske Børnehave ind på Digeskolen ved årsskiftet 2022/2023.

I budgettet er der over to år afsat seks mio. kr. til flytning og etablering.

Opgradering af daginstitutioner, skoler og ungdomsskole

Som fortsættelse af tidligere store renoveringstiltag på skolerne, er der stadig afsat 24 mio. kr. til opgradering af skolerne og Ungdomsskolens fysiske rammer mens der på dagtilbudsområdet er reduceret til 18 mio. over de næste 3 år

BILAG

Bevillingsregler

Med vedtagelsen af budgettet for 2022 og disse bevillingsregler har Kommunalbestyrelsen givet Økonomiudvalget og de stående udvalg bemyndigelse til at afholde udgifter og oppebære indtægter i overensstemmelse med de beløbs- og indholdsmæssige vilkår, der er knyttet til bevillingerne.

Alene Kommunalbestyrelsen kan meddele en bevilling.

Foranstaltninger påbudt ved lov eller bindende retsforordning, kan dog iværksættes uden Kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling skal da indhentes snarest muligt.

Driftsbevillinger

Politikområde 28 Facility Management er lagt sammen med politikområde 21 Teknik & Plan.

Driftsbudgettet omfatter hovedkonti 0-6 (dranst 1 og 2) og er opdelt i 29 bevillingsniveauer/politikområder.

Bevillingsniveau/Politikområde
10 Økonomiudvalget
11 Erhverv
110 Bosætning og Landdistrikter
12 Beredskab
13 Administration
140 Central rengøring
15 Borgerservice, Indkomstoverførsler
16 Centrale puljer
19 Centrale puljer, Indkomstoverførsler
20 Befordring
22 Centrale puljer Udenfor service
20 Teknik- og Miljøudvalget
21 Teknik & Plan
22 Miljø og natur
23 Affaldshåndtering
24 Jordforsyning
30 Socialudvalget
31 Voksen/Social
33 Førtidspension, tabt arbejdsfortj.,Indko
36 Boligregnskab og statsref. enkeltsager
37 Forebyggelse og anbringelse
40 Sundhedsudvalget
41 Sundhed
42 Pleje og omsorg
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering
45 Pleje og omsorg, udenfor servicerammen
50 Kultur- og Fritidsudvalget
51 Kultur
52 Fritid og idræt

Bevillingsniveau/Politikområde
60 Arbejdsmarkedsudvalget
61 Kontante ydelser, Indkomstoverførsler
62 Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter
63 Driftsudgifter til aktivering, Indkomstoverførsler
70 Børn- og Skoleudvalget
71 Uddannelse
72 Dagtilbud

Driftsbevillingerne er etårige og bortfalder ved regnskabsårets afslutning.

Anlægsbevillinger

Anlægsbevillinger omfatter anlægsudgifter og -indtægter under hovedkonti 0 og 2-6 (dranst 3), samt udlån og låneoptagelse på hovedkonto 8.

Anlægsbevillinger knytter sig til det enkelte anlægsprojekt og gælder indtil anlægsprojektet er afsluttet.

Beløb, som Kommunalbestyrelsen har vedtaget at stille til rådighed for anlægsarbejder, er opført i bevillingsoversigten (budgettet) og benævnes rådighedsbeløb.

Rådighedsbeløbene er ét-årige og bortfalder ved regnskabsårets afslutning. Rådighedsbeløb har alene en finansiel funktion.

Afholdelse af anlægsudgifter forudsætter, at Kommunalbestyrelsen har meddelt en anlægsbevilling til det enkelte anlægsprojekt, samt at der er frigivet et rådighedsbeløb.

Efter indstilling fra Økonomiudvalget er følgende undtaget fra disse regler:

1. På investeringsoversigten fremgår forhåndsprioriterede anlæg samt igangsatte anlæg. Nogle af disse anlægsinvesteringer er flerårige og allerede bevilget. For anlæg, som er bevilget i et tidligere budgetår frigives rådighedsbeløbet automatisk ved budgettets vedtagelse benævnt "B/F".

Der frigives i alt 17,883 mio. kr., jfr. Investeringsoversigten 2022-2025.

2. En del af anlægsinvesteringerne forudsætter, at der arbejdes med projektering, planlægning, rådgivning, prisfastsættelse m.v., for at kunne udarbejde det konkrete og gennemarbejdede forslag til politisk behandling. Disse anlægsinvesteringer er markeret med "F5" i investeringsoversigten, og der meddeles anlægsbevilling og frigives rådighedsbeløb, svarende til 5 % af den samlede anlægssum ved budgettets vedtagelse.

Samlet meddeles 5 % anlægsbevilling og frigivelse for 0,959 mio. kr.

Derudover frigives rådighedsbeløbene vedrørende Jordforsyningen.

Finansielle konti

Økonomiudvalget har bevillingsniveauer under hovedkonto 7, Renter, tilskud, udligning og skatter samt hovedkonto 8, Balanceforskydninger:

01. Skatter
02. Generelle tilskud m.v.
03. Renter
04. Likvide aktiver
05. Optagne lån
06. Afdrag på lån
07. Øvrige Finansforskydninger

- 08. Aktiver og forpligtelser
- 13. Rente - Ældreboliger
- 15. Optagne lån – Ældreboliger
- 16. Afdrag på lån – Ældreboliger

Tillægsbevillinger

Regeringens sanktionsregler betyder, at merforbrug i budgetåret kan resultere i væsentlige fradrag i bloktilskuddet året efter.

Som udgangspunkt gives der ikke tillægsbevillinger til serviceområder finansieret af kassebeholdningen.

Hvis der opstår behov for ekstra ressourcer på et område, skal der stilles forslag til finansiering inden for områdets bevillingsramme.

Tillægsbevillinger til indkomstoverførsler og områder udenfor servicerammen gives som udgangspunkt ikke, medmindre de kan finansieres af reguleringer af budgetgaranti, beskæftigelsestilskud eller anden regulering.

Økonomiudvalget er bemyndiget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling, det vil sige hvor en bevilling giver netto 0 kr.

Det forudsættes, at Økonomiudvalgets omdisponering af midlerne træffes efter indstilling fra de berørte udvalg.

Bemyndigelsen gælder ikke tillægsbevillingsbehov opstået på konto 7 og 8.

Budgetomplaceringer

Aftaleholdere og Fagchefer har, indenfor de efterfølgende beskrevne kriterier, bemyndigelse til at foretage budgetomplaceringer inden for de enkelte driftsbevillinger/politikområder.

Budgetomplacering er en forhøjelse og tilsvarende nedskrivelse af to eller flere budgetposter inden for samme bevilling.

Ønske om budgetomplaceringer mellem kontoområder inden for Aftaleenhedens/institutionens budgetramme godkendes af den stedlige leder.

Budgetomplacering mellem Aftaleenheder/ afdelinger, men indenfor det enkelte bevillingsområde /politikområde skal godkendes af pågældende fagchef.

Budgetomplaceringer i konflikt med de i budgettet indarbejdede materielle forudsætninger skal altid godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Overførsel af bevilling til efterfølgende år

Vedrørende regnskabsaflæggelse henvises til Tønder Kommunes økonomiske principper.

Drifts- og rådighedsbeløb bortfalder ved regnskabsårets udgang, og kan ikke uden Kommunalbestyrelsens godkendelse overføres til det efterfølgende regnskabsår.

Overførsel søges i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Opsparing/lån – Servicramme (Drift)

Garantioverførsler: Kontraktområder

Kontraktområder er karakteriseret som institutioner og administrative driftsområder.

Mindre- og merforbrug mellem 0-2 % overføres fuldt ud fra 2021 til 2022.

(Indfases over 3 år således, at 0-4 % overføres fra 2021 til 2022, 0-3 % overføres fra 2022 til 2023 og 0-2 % overføres fra 2023 og fremover)

Opgørelse sker ultimo januar på institutions- og afdelingsniveau – også benævnt ”kontraktområder”. Mindre- og merforbrug mellem 0-2 % godkendes i Økonomiudvalget/Kommunalbestyrelsen i februar måned og indberettes umiddelbart herefter i økonomisystemet.

Mindreforbrug over 2 % overføres ikke, men kan undtagelsesvist behandles sammen med ”øvrige overførsler”

Undtagelsesvist kan der gives dispensation fra regler for garantioverførsler. En ansøgning imødekommes hvis der

- * har været væsentlige ændrede forhold i budgetåret i forhold til budgetforudsætningerne,
- * er en tidsforskydning i betalingerne, således at betalinger for allerede foretagne dispositioner først sker i det efterfølgende budgetår.
- * Ansøgningsfrist udmeldes i ”Økonomiske procedurer”

Hvis en institution har et konkret ønske om opsparring til en fysisk ting – bus, udskiftning af inventar og lignende er processen således:

- * Ansøgning fremsendes via fagchefen.
- * Udvidelsesforslag, drift el. anlæg, udarbejdes til budgetlægningen.
- * Her beskrives formål, omfang, forventet anskaffelsestidspunkt og institutionens egenfinansiering.
- * Forslaget indgår i den politiske prioritering i budgetfasen på linje med øvrige forslag.

Merforbrug over 2 % overføres fuldt ud. Redegørelse for afviklingsplan over maksimalt 3 år skal fremsendes af den relevante fagchef inden Direktionens behandling af det samlede oplæg.

Øvrige overførsler: puljer, projekter og fællesområder

Inden den politiske behandling i Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse om overførsel af uforbrugte driftsmidler behandler Direktionen et samlet oplæg med udgangspunkt i en opgørelse på fagchefniveau.

Fra et helhedsperspektiv vurderer Direktionen, om der er behov for hjælp til områder med merforbrug fra områder med mindreforbrug. Generelt vil Direktionens vurdering af det samlede oplæg primært ske med udgangspunkt i begrundelse for tidsmæssig forskydning og en samlet vurdering af servicerammen.

Puljer og projekter:

Midler som er afsat til konkrete igangværende indsatser og projekter, hvor der kan være tale om tidsmæssig forskydning.

Som udgangspunkt vil mer-/mindreforbrug fra

- * tilskud og puljemidler fra eksterne parter,
- * konkrete politiske beslutninger og indsatser i øvrigt,
- * barselpulje,
- * resultat fra bruger/takstfinansierede områder som f.eks. skadedyrsbekæmpelse,
- * driftsresultat fra Asyl Syd

blive overført fuldt ud.

Mer-/mindreforbrug fra forsikringspulje og vintervedligeholdelse reguleres via kassen.

Fællesområder:

For eventuelt øvrige uforbrugte driftsmidler, som ønskes overført skal Fagchefen fremsende redegørelse med detaljeret beskrivelse af formål og tidshorisont, for anvendelse af de overførte midler.

Udenfor servicerammen (Drift)

Uforbrugte midler fra aktivitetsbestemt medfinansiering overføres til eventuelt kommende efterregulering. Statsrefusion vedrørende særligt dyre enkeltsager indgår i opgørelse af overførselsadgang for servicerammen.

Indkomstoverførsler (Drift)

Overførsel til samlet pulje til eventuel kommende efterregulering.

Anlægsbevillinger

Anlæg omhandler selvstændige sager/projekter, hvor der som udgangspunkt er 100 % overførselsadgang af alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb mellem budgetår.

Det betyder som udgangspunkt

- * at alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb fra igangværende sager/projekter overføres,
- * at uforbrugte midler fra anlægspuljer (ikke konkrete projekter) som udgangspunkt ikke overføres, med mindre det kan begrundes i en uforudset tidsmæssig forskydning,
- * at overførte midler indgår i revurdering af de samlede anlægsaktiviteter inden budgetlægningen for det kommende budgetår.

Afsluttede anlægsprojekter med en bevilling på sammenlagt brutto 2 mio. kr. eller derover, skal ved regnskabsårets afslutning særskilt forelægges Kommunalbestyrelsen til godkendelse.

Afsluttede anlægsprojekter på under 2 mio. kr. brutto, såvel som ikke afsluttede anlægsprojekter indgår i oversigter til regnskabsmaterialet og skal ligeledes godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Regnskaber og tilhørende revisionsberetninger for selvejende institutioner m.v. forelægges alene for vedkommende fagudvalg.

Netto- / bruttobevillingsprincip

Bevillingsbindingen er fastlagt til de i bevillingsoversigten anførte nettobeløb på alle driftsområder (hovedkonto 0 og 2-6).

Fagudvalgene har derfor mulighed for at afholde flere udgifter end forudsat i budgettet, når merudgiften modsvares af en tilsvarende merindtægt. Ved væsentlige ændringer, der ikke er forudsat i bemærkninger til budgettet, skal sagen forelægges Kommunalbestyrelsen til godkendelse - inden iværksættelse af tiltag.

Bevillingerne vedr. de finansielle poster på hovedkonto 7 og 8 afgives som bruttobevillinger.

Fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder, for benyttelse af sociale institutioner og ordninger samt skolefritidsordninger m.v. skal altid godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Ændringer i bevillinger indberettes efter bruttoposteringsprincippet (udgifter / indtægter).

Kompetencer i økonomistyringen

Økonomiudvalget påser på Kommunalbestyrelsens vegne, at bevillingerne ikke overskrides.

Fagudvalgene er ansvarlige for overholdelse af nettobevillingerne og påser at budgetbeløb på de enkelte politikområder ikke overskrides.

Forvaltningerne administrerer på udvalgenes vegne i overensstemmelse med budgettets forudsætninger og rammer, som disse er specificeret i budgettet og uddybet i budgetbemærkningerne.

Kontraktområder, Institutioner og afdelinger er ansvarlige for overholdelse af enhedens budgetramme. Institutionsledere/Aftaleholdere kan nedlægge, ændre og oprette stillinger, så længe det sker indenfor institutionens lønsom. I tilfælde hvor der i love, regler og overenskomster er krav til personalets faglige uddannelse, er det institutionsleders ansvar, at disse bliver overholdt.

Økonomi og Løn skal altid inddrages i sager med økonomisk indhold inden fremsendelse til fagudvalget.

Budgetforudsætninger

Forudsætninger

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Indkomstskatter</u>						
Statsgaranti - CPR folketal pr. 1/1		37.050	36.881	36.700	36.532	36.354
2021 = Faktisk CPR folketal						
2022 statsgaranti. Følgende år er med nedgang som egne						
Eget skøn - CPR Folketal		37.050	36.861	36.680	36.512	36.334
2021 = Faktisk CPR folketal. Øvrige er egne tal (COWI)						
Udskrivningsprocent			25,3	25,3	25,3	25,3
Udskrivningsprocent eget skøn			25,3	25,3	25,3	25,3
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag		5.790.688	6.057.676			
KL's skøn over udskrivningsgrundlag		5.625.817	5.805.754			
<u>Selskabsskatter</u>						
Selskabsskatter			-29.174			
Udligning af selskabsskatter			-18.516			
<u>Grundskyld</u>						
Grundskyldspromille			21,24	21,24	21,24	21,24
Grundskyldspromille, Produktionsjord (landbrug m.v.)			6,44	6,44	6,44	6,44
Statsgaranteret grundværdi						
Øvrige ejendomme		3.730.297	3.173.701			
Produktionsjord (landbrug m.v.)		3.743.448	3.877.329			
Egne estimerede grundværdier						
Øvrige ejendomme			3.717.601			
Produktionsjord (landbrug m.v.)			3.745.793			
<u>Dækningsafgift</u>						
Promille af grundværdi			10,620	10,62	10,62	10,62
Promille af forskelsværdi			8,750	8,75	8,75	8,75
Grundlag for dækningsafgift af grundværdi, off. Ejendomme			15.976	16.407	16.818	17.137
Grundlag for dækningsafgift af forskelsværdi			60.471	62.104	63.657	64.866
Udligning af dækningsafgift for off. ejendomme			-504			
<u>Vækstprocenter (KL's skøn)</u>						
	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Udskrivningsgrundlag	5,3	0,9	1,4	2,5	2,9	2,8
Grundværdier - øvrige ejendomme				2,7	2,5	1,9
Grundværdier - produktionsjord				0,3	0,1	0,1
KL's skøn for vækst, selskabsskatter			38,0	-17,9	2,5	4,2
<u>Bidrag til regioner</u>						
Betaling til regioner, udviklingsbidrag			115			

Skatter

SKATTER	2022	2023	2024	2025
Provenu af indkomstskatter				
Udskrivningsgrundlag Statsgaranti	6.057.676	5.967.827	6.099.891	6.214.202
Provenu (1.000)	-1.532.592	-1.509.860	-1.543.272	-1.572.193
Medfinansiering af skrå skatteloft	844	839	839	839
Samlet provenu (1.000)	-1.531.748	-1.509.021	-1.542.433	-1.571.354
Provenu af selskabsskatter				
Provenu af selskabsskatter	-29.174	-27.310	-28.010	-29.202
KL's Vækstprocenter i overslagsår				
Samlet provenu (1.000)	-29.174	-27.310	-28.010	-29.202
Afregning af Dødsboskat og Forskerskat				
Afregning af Dødsboskat	-2.020	0		
Forskerskat				
Samlet provenu (1.000)	-2.020	0	0	0
Provenu af grundskyld, statsgaranteret				
Grundværdier				
Øvrige ejendomme	3.173.701	3.259.391	3.340.876	3.404.352
Produktionsjord (landbrug m.v.)	3.877.329	3.888.961	3.892.850	3.896.743
KL's vækstprocenter i overslagsår				
Øvrige ejendomme		2,7	2,5	1,9
Produktionsjord (landbrug m.v.)		0,3	0,1	0,1
Provenu for øvrige ejendomme	-67.409	-69.229	-70.960	-72.308
Provenu for produktionsjord (landbrug m.v.)	-24.970	-25.045	-25.070	-25.095
Provenu (1.000)	-92.379	-94.274	-96.030	-97.403
Provenu af dækningsafgift				
Grundlag for dækningsafgift af grundværdi	15.976	16.407	16.818	17.137
Grundlag for dækningsafgift af forskelsværdi	60.471	62.104	63.657	64.866
Provenu for dækningsafgift af grundværdi	-170	-174	-179	-182
Provenu for dækningsafgift af forskelsværdi	-529	-543	-557	-568
Samlet provenu (1.000)	-699	-718	-736	-750

Generelle tilskud

GENERELLE TILSKUD, statsgaranteret	2022	2023	2024	2025
7.80 Udligning og generelle tilskud				
Kommunal udligning				
Udligning af beskatningsgrundlag	-204.912	-239.765	-244.501	-247.832
Tillæg for kommuner med lavt beskatningsgrundlag	-16.740	-25.504	-25.941	-26.139
Tillæg for kommuner med højt beskatningsgrundlag				
Finansieringsandel af tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-4.788	-4.504	-4.491	-4.441
Overudligning	0	0	0	0
Korr. vedr. overudligning	2.064	1.927	1.957	1.986
Udligning af udgiftsbehov	-221.664	-228.442	-239.535	-246.999
Tillæg for kommuner med højt udgiftsniveau	-4.764	-4.913	-5.151	-5.312
Finansieringsandel af tillæg vedr. udgiftsbehov	1.332	1.339	1.374	1.410
Særlig kompensation	7.368	7.368	7.368	7.368
Statstilskud				
Statstilskud	-508.704	-514.585	-512.031	-515.606
Statstilskud betinget vedr. service	-18.888	-18.720	-18.561	-18.399
Statstilskud betinget vedr. anlæg	-6.300	-6.240	-6.187	-6.133
Udligning af selskabsskat	-18.516	-14.891	-15.252	-15.583
Udligning af dækningsafgift f. off. ejendomme	-504	-498	-495	-493
I ALT	-995.016	-1.047.428	-1.061.446	-1.076.173
7.81 Udligning og tilskud vedrørende udlændinge				
Udligning vedrørende udlændinge	3.528	3.441	3.370	3.290
I ALT	3.528	3.441	3.370	3.290
7.82 Kommunale bidrag til regioner				
Betaling til regioner, udviklingsbidrag	4.241	4.287	4.344	4.401
I ALT	4.241	4.287	4.344	4.401
7.86 Særlige tilskud				
Statstilskud vedr. generelt løft af ældreplejen	-6.384	-6.507	-6.650	-6.796
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-8.556	-8.720	-8.912	-9.108
Tilskud til en værdig ældrepleje	-8.964	-9.134	-9.335	-9.541
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-852	-868	-887	-907
Tilskud til bedre dagtilbud	-3.192	-3.253	-3.324	-3.397
Overgangstilskud vedr. uddannelsesstatistik	-6.672	0		
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-49.104	-50.037	-51.138	-52.263
Tilskud til grænsenære kommuner	-9.288	-9.464	-9.673	-9.885
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner	-12.000	-11.000	-11.000	-11.000
Tilskud til kommuner med vanskelige øk. vilkår	-14.064	-14.000	-14.000	-14.000
Finansieringstilskud	-34.008	-34.008	-34.008	-34.008
I ALT	-153.084	-146.991	-148.927	-150.905

Anvendte Pris- og lønskøn

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
1.0 Lønninger	1,65	1,89	2,20	2,60	2,60
2.2 Fødevarer	1,50	2,10	1,07	1,07	1,07
2.3 Brændsel og drivmidler	5,19	0,33	1,07	1,07	1,07
2.6 Køb af jord og bygninger	11,20	3,10	1,07	1,07	1,07
2.7 Anskaffelser	2,04	0,89	1,07	1,07	1,07
2.9 Øvrige varekøb	0,56	1,73	1,07	1,07	1,07
4.0 Tjenesteydelser uden moms	1,27	2,17	2,20	2,20	2,20
4.5 Entreprenør og håndværkerydelser	2,16	0,81	0,89	0,89	0,89
4.6 Betalinger til staten	1,37	1,42	1,44	2,05	2,05
4.7 Betalinger til kommuner	1,60	1,96	2,13	2,38	2,38
4.8 Betalinger til regioner	1,36	1,52	1,70	1,90	1,90
4.9 Øvrige tjenesteydelser	1,23	2,13	2,20	2,20	2,20
5.1 Tjenestemandspensioner	1,65	2,00	2,24	2,60	2,60
5.2 Overførsler til personer	1,33	1,33	1,33	2,00	2,00
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	2,18	2,12	2,12	2,12	2,12
7.0 Indtægter	1,60	1,96	2,13	2,38	2,38
8.6 Statstilskud	1,33	1,33	1,33	2,00	2,00
9.1 Overførte lønninger	1,65	2,00	2,24	2,60	2,60
9.2 Overførte varekøb	0,53	1,22	1,07	1,07	1,07
9.4 Overførte tjenesteydelser	1,39	1,74	1,80	2,06	2,06
9.7 Interne indtægter	1,48	1,86	1,86	1,86	1,86
Gennemsnitlig pris- og lønfremskrivning (KL)	1,60	2,00	2,10	2,40	2,40

Pris- og lønskøn er baseret på Kommunernes Landsforenings skøn af 24. juni 2021 samt kommunens egen beregning som følge af indregning af indkøbsrationale og regulering af barselsudligningspuljen

